

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) yhtymäkokous 26.11.2024

VD/3298/00.01.05.03/2024

PT/RK-K/OL/JN

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) yhtymäkokouksessa 26.11.2024 käsitellään lausunnon antaminen yhtymäkokoukselle tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta, osavuositarkastus 3/2024, vuoden 2024 talousarvion muuttaminen, HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027, eron myöntäminen hallituksen varajäsenelle ja uuden varajäsenen valinta.

Jäsenkunnat	Espoo, Helsinki, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Sipoo, Vantaa, Siuntio, Tuusula;
Yhtymäkokous	Jäsenkunnat valitsevat edustajansa yhtymäkokoukseen. Jäsenkuntien äänivalta jakautuu asukasluvun mukaan, mutta yhden kunnan ääniosuus on enintään 50 %. Ääniosuudet: Helsinki 48,99 %, Espoo 21,83 %, Vantaa 17,69 %, Kirkkonummi 2,99 %, Tuusula 2,89 %, Kerava 2,77 %, Sipoo 1,62 %, Kauniainen 0,76 %, Siuntio 0,46 %;
Hallitus	14 jäsentä ja 14 henkilökohtaista varajäsentä. Toimikausi 4 vuotta. Hallituksen paikkajako määräytyy jäsenkuntien peruspääomaosuuksien mukaan. Vantaalla 3 jäsentä ja varajäsentä. Hallituksen kokoonpanon tulee täyttää kuntalain 58.3 §:n säännös poliittisesta suhteellisuudesta sekä tasa-arvolain säännös;
Hallitus 2021–2025	Vantaan edustajat: kolme jäsentä ja kaksi varajäsentä;
Asiantuntijajäsen 2021–2025	Vantaalta: kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja ja varalla kaupungininsinööri;
Tarkastuslautakunta	Puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Toimikaudella 2021–2025 lautakunnan jäsenistä Helsinki/3 jäsentä ja 3 varajäsentä, Espoo ja Vantaa/1 jäsen ja 1 varajäsen poliittisten voimasuhteiden mukaan;
Tarkastuslautakunta 2021–2025	Vantaan edustajat: puheenjohtaja ja tämän henkilökohtainen varajäsen;
Tilintarkastaja 2021–2025	BDO Oy

Lausunnon antaminen yhtymäkokoukselle tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta

HSL:n yhtymäkokous merkitsi 21.5.2024 § 2 tiedoksi vuoden 2023 arviointikertomuksen. Vuotta 2023 koskevassa arviointikertomuksessa tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena olivat matkustuskäyttäytymisen muutos, infrakorvaukset, HSL:n strategian ja tuloskortin toteutuminen vuonna 2023, henkilöstökertomukset, talousarvion 2023 toteutuminen ja talouden keskeisten tunnuslukujen tulkinta ja seuranta, asiakastytyväisyyskyselyjen johtopäätökset, pikaratikan valmistuminen ja tilinpäätös 2023. Hallitus esittää syysyhtymäkokoukselle lausunnossaan vuoden 2023 aikana tehdyt toimenpiteet, joihin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen kehotusten johdosta on ryhdytty.

Osavuositarkastus 3/24

M €	TA 2024	Ennuste OVK 3/2024
Toimintatulot, joista	878,9	867,9
<i>lipputulot</i>	385	370
<i>kuntaosuudet</i>	476,6	476,6
<i>tuet ja avustukset</i>	6,8	5
Toimintakulut	-908,7	-896,8
Toimintakate	29,8	29
Investoinnit	23,5	24,5
Tilikauden yli-/alijäämä	-31,1	-40,4

Koronapandemia romahdutti HSL:n matkustajamäärät, eikä joukkoliikenteen käyttö ole palautunut koronaa edeltävälle tasolle. Sekä matkustajamäärissä että lipputuloissa ollaan tavoitteita jäljessä. Nousijamäärien ennustetaan jäävän 362 miljoonaan nousuun tavoitteen ollessa 375 miljoonaa nousua. Lipputulojen arvioidaan jäävän 370 miljoonaan euroon, kun taas talousarviotavoite on ollut 385 miljoonaa euroa. Toimintaan ja nousijamääriin ovat vaikuttaneet negatiivisesti erityisesti alkuvuoden lakot ja erilaiset työmaat, jotka aiheuttavat häiriöitä ja katkoksia joukkoliikennepalveluihin läpi vuoden.

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän yhteensä 867,9 miljoonaa euroa, mikä alittaa talousarvion 11 miljoonalla eurolla. Toimintakulujen arvioidaan olevan 897,0 milj. euroa ja alittavan talousarvion 11,8 miljoonalla eurolla (-1,3 %). Suurin yksittäinen tekijä on bussiliikenteen operointi, joka alkuvuoden ajamattoman liikenteen ja sanktioiden vuoksi alittaa ennusteessa talousarvion 7,3 milj. eurolla (-2,1 %). Myös raitioliikenteen kustannuksista arvioidaan syntyvän alitusta 3,6 milj. euroa (-5,3 %) johtuen energian hinnan talousarviossa arvioitua alhaisemmasta tasosta ja Ruskeasuon varikon kustannusten osittaisesta siirtymisestä seuraavalle vuodelle.

HSL:n tilikauden 2024 tuloksen arvioidaan olevan 40,4 milj. euroa alijäämäinen. Talousarviossa oli varauduttu 31,1 miljoonan euron alijäämään. Alijäämä voidaan kattaa kertyneistä ylijäämistä.

Vuoden 2024 talousarvion muuttaminen

Hyväksyessään HSL:n vuoden 2024 talousarvion yhtymäkokous päätti, että sitovia määrärahoja talousarviossa ovat toimintamenot ja investointimenot ja yhtymäkokouksen päättämä sitova tuloarvio on kuntaosuudet. Talousarvion muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Sitovista määrärahaeristä investointimenot tulevat ylittymään ennusteen mukaan yhteensä 1,0 miljoonalla eurolla. Investointimenot ylittävät lipputilihankkeen viivästymisen takia ja ajoneuvoreitittimien hankinnan kustannusarvion ylittäessä talousarvion. Yhtymäkokous on hyväksynyt sitovaksi investointimenoksi 23,5 miljoonaa euroa ja tämä ehdotetaan nostettavaksi 24,5 miljoonaan euroon.

PKS omistajaohjaustavoitteet

Pääkaupunkiseudun kaupungit Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen ovat valmistelleet vuosittain suurille kuntayhtymille HSL:lle ja HSY:lle yhteiset omistajaohjaustavoitteet. Vuoden 2025 tavoitteiden valmistelussa otettiin lähtökohdaksi se, että tavoitteet pysyvät koko tavoitekauden samoina, mutta

tavoitteisiin liittyviä mittareita voidaan täsmentää vuosittain. Tällä tavoitellaan parempaa jatkuvuutta ja ennakoitavuutta kuntayhtymän näkökulmasta. HSL:lle asetetut tavoitteet ovat:

1. Tuottavuuden nousu vuosittain vähintään 1,5 %	2. Kuntakohtaiset subventio-osuudet tarkastelukauden loppuun mennessä enintään 50 % kuntakohtaisista kokonaiskustannuksista	3. Joukkoliikenteen toimivuuden parantaminen ja vastuullisuus sekä asiakkaiden tyytyväisyys
Mittarit: 1. Tuottavuusohjelman toimeenpano sisältäen tuottavuusmittarien päivittämisen ja taloudellisten vaikutusten tarkentamisen sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi jäsenkuntien taloustilanteet huomioon ottaen 2. Matkustajakilometrikustannus (infrakulujen kanssa ja ilman), tavoitetasot 2025: 0,38 €/km ja 0,29 €/km 3. Kustannukset per nousu (infrakulujen kanssa ja ilman), tavoitetasot 2025: 2,33 €/nousu ja 1,77 €/nousu	Mittarit: 1. Tuottavuusohjelman ja muiden suunnitelmien toteuttaminen ja muokkaaminen siten, että kuntakohtainen subventiotavoite voidaan saavuttaa 2. Kuntaosuuksien tarkastelu kuntakohtaisesti vuosittain ja keskipitkän aikavälin (5–7 vuotta) ennusteilla 3. Joukkoliikenteen infra- ja operointikustannusten kumulatiivisen kehityksen tarkastelu kuntakohtaisesti ja koko HSL-alueen osalta vähintään suurten infrahankkeiden suunnitteluvaiheessa päivitettävillä pitkän aikavälin ennusteilla, jotka tukevat jäsenkuntien hankekohtaista päätöksentekoa	Mittarit: 1. Alueittainen asiakas- ja asukastyytyväisyys vuosittain, tavoitetaso 2025: Helsingin osalta vähintään vuoden 2023 tasolla, Espoon ja Vantaan osalta lähestytään HSL-alueen keskiarvoa 2. Joukkoliikenteen co2-päästöt vuoteen 2025 mennessä vähintään -90 % verrattuna vuoden 2010 tasoon

Omistajaohjaustavoitteiden lisäksi muuna omistajalinjauksena esitettiin, että kuntayhtymän talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korko.

Toiminta- ja taloussuunnitelma

Toimintatulot vuonna 2025 ovat yhteensä 941,4 miljoonaa euroa. Kasvua vuoden 2024 ennusteeseen verrattuna on 73,5 miljoonaa euroa (8,5 %). Toimintatuloista vuonna 2025 43,3 % on lipputuloja ja 53,8 % kuntaosuuksia. Toimintatulojen arvioidaan olevat 972,0 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja 1 010,1 miljoonaa euroa vuonna 2027.

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu tavoitteeseen, jossa matkustajamäärät kasvavat 384 miljoonaan nousuun vuonna 2025. Kokonaisuudessaan vuodelle 2025 tavoitellaan lipputulota yhteensä 408,0 miljoonan euron edestä. Lipputulotavoite vuonna 2025 on 38,0 miljoonaa euroa (10,3 %) kuluvan vuoden 2024 ennustetta suurempi. Vuonna 2026 lipputulot on arvioitu 416,2 miljoonan euron mukaisiksi ja vuonna 2027 424,5 miljoonan euron mukaan.

Ne menot, joita ei voida kattaa lipputulolla tai muilla tuloilla, maksavat jäsenkunnat HSL:n kuntaosuuksina. Laskutettavat kuntaosuudet ovat talousarviossa 2025 yhteensä 506,4 miljoonaa euroa ja kuntien keskimääräinen subventio on 56,9 %. Kuntaosuudet vuosina 2026 ja 2027 ovat 534,6 miljoonaa euroa ja 564,4 miljoonaa euroa. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027 on laadittu siten, että kertyneitä ylijäämiä käytetään toiminnan rahoittamiseen yhteensä 60 miljoonan euron edestä TTS-vuosina. Vantaan laskutettavaksi kuntaosuudeksi vuodelle 2025, ilman edellisten vuosien yli- tai alijäämää, esitetään yhteensä 63,8 miljoonaa euroa, vuodelle 2026 64,3 miljoonaa euroa ja vuodelle 2027 65,4 miljoonaa euroa. Vantaan osuus kertyneistä kuntakohtaisista ylijäämistä on 20,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 ja 2026 Vantaan ylijäämää esitetään käytettäväksi 10 miljoonaa euroa vuosittain. Vantaan kuntaosuus vähennysten jälkeen on vuonna 2025 53,8 miljoonaa euroa, 2026 54,3 miljoonaa euroa ja 2027 64,8 miljoonaa euroa.

Toimintamenot vuonna 2025 ovat yhteensä 964,5 miljoonaa euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2024 ennusteesta 67,5 miljoonaa euroa (7,5 %). Vuonna 2026 toimintamenojen arvioidaan olevan 972,2 miljoonaa euroa ja 993,8 miljoonaa euroa vuonna 2027.

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2025 yhteensä 633,5 miljoonaa euroa, joka on 65,7 % toimintamenoista. Liikenteen operoinnin kustannukset ovat vuonna 2026 yhteensä 642,1 miljoonaa euroa ja 659,1 miljoonaa euroa vuonna 2027.

Vuonna 2025 joukkoliikenneinfran käyttökorvauksia maksetaan yhteensä 236,2 miljoonaa euroa. Kuntien HSL:ltä laskuttamat infrakustannukset ovat seuraavat: Helsinki 112,8 miljoonaa euroa, Espoo 108,3 miljoonaa euroa, Vantaa 12,5 miljoonaa euroa ja Kirkkonummi 0,3 miljoonaa euroa.

Toimintakatteen vuonna 2025 arvioidaan olevan -23,0 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027 sisältää vuonna 2020 nostetun 50,0 miljoonan euron talousarviolainan kustannukset takaisinmaksuerinä rahoituslaskelmassa ja korkoina tuloslaskelmassa. Tätä lainaa on jäljellä vuoden 2024 lopussa 28,9 miljoonaa euroa, jota lyhennetään 5,3 miljoonalla eurolla vuosittain. TTS-suunnitelma ei sisällä varausta uuden talousarviolainan nostoon. Uutta lainaa ei tarvita talousarviovuoden 2025 aikana, mutta lainan nostotarve ja/tai peruspääomaosuuksien korotustarve tulee todennäköiseksi suunnitelmakaudella.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on -21,4 miljoonaa euroa alijäämäinen, ja se ei riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Tilikauden 2025 alijäämäksi arvioidaan -38,4 miljoonaa euroa, ja se katetaan edellisinä vuosina kertyneistä ylijäämistä.

Hallitus esittää, että HSL ei maksa vuonna 2025 jäsenkunnille korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä tai peruspääomasta tai laskuta korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä. Mikäli yhtymäkokous päättää maksaa korkoa, koron määräytymisperuste päätetään erikseen. PKS-kaupungit ovat linjanneet, että

talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korko. Tämän vuoksi yhtymäkokoukselle esitetään, että peruspääomalle maksetaan talousarviovuonna 1,5 % korkoa.

Eron myöntäminen hallituksen varajäsenelle ja uuden hallituksen varajäsenen valinta

Helsingin kaupungin nimeämä hallituksen varajäsen on pyytänyt eroa tehtävistään, joten Helsingin tulee esittää uusi varajäsen tilalle.

Suomenlinnan lauttojen aluskannan kehittäminen

Helsingin kaupunki on ilmoittanut valmistelevansa osana menettelyohjetta yhtymäkokoukselle esitystä, jossa HSL:ää kehoitetaan edistämään Suomenlinnan lauttojen aluskannan kehittämistä ja päästöjen vähentämistä. Esityksen mukaan HSL:n tulee liikenteen tilaajana yhdessä ja tarpeellisessa yhteistyössä Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa valmistella Suomenlinnan lauttaliikenteen osalta tarpeelliset toimenpiteet niin, että HSL:n tilaamassa ja Kaupunkiliikenneyhtiön järjestämässä henkilöliikenteessä voidaan mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla siirtyä päästöttömään lauttaliikennöintiin seuraavan liikennöintisopimuskauden (2027–2037) aikana vaiheittain niin, että vuoteen 2030 mennessä merkittävä osa liikenteestä on jo sähköistetty.

Konsernijaosto 25.11.2024 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) valtuuttaa konsernilakimies Otto Lehto, varalla konsernilakimies Samuli Vartiainen edustamaan Vantaan kaupunkia Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän yhtymäkokouksessa 26.11.2024;
- b) esittää, tai kannattaa esitystä siitä, että peruspääomalle maksetaan PKS-omistajaohjauslinjauksen mukaisesti talousarviovuonna 1,5 % korkoa;
- c) kannattaa mahdollista selostusosassa yksilöityä Helsingin kaupungin esitystä Suomenlinnan lauttojen aluskannan kehittämisestä; ja
- d) todeta, että muilta osin voidaan kannattaa hallituksen esityksiä yhtymäkokoukselle.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Konserniohjaus ja -valvonta

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunginhallitukselle

Lisätiedot:

Konserniohjauksen erityisasiantuntija Jesse Nurmi, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaa
